

V

[1] He explicat que dels estudis literaris no es poden extreure plaers ni aplegar riqueses. Ara crec que hauria de dir alguna cosa sobre l'autoritat dels homes de lletres i els seus honors. Efectivament, hom no pot negar que als homes de lletres se'ls deuen sens dubte els honors més grans: si l'honor és el premi per a aquells que han fet accions meritòries, en concedir algun honor, ¿qui posarem al davant dels homes de lletres? [2] Si algú assoleix mèrits tot suportant pacientment i durant molt de temps les fatigues en l'exercici de les bones arts o passant-se la vida estudiant per tal d'aconseguir virtut i saviesa, menyspreant qualsevol plaer, rebutjant qualsevol cobdícia, ¿és que potser no mereix el més gran dels honors? O si algú, esmerçant-hi suor i energia, diners, temps, fortunes i la vida mateixa, assoleix mèrits en aquelles activitats que són les més altes i necessàries per al gènere humà, i per tant les més dignes de gratitud per part de tothom, com ara les bones arts, les institucions respectables, els costums més nobles i la saviesa, que s'obtenen amb les lletres, ¿no és potser digne del primer lloc en l'escala dels honors? ¿Hi haurà algú tan pèrfid que digui que els literats no han de ser anteposats a qualsevol altra mena d'ho-

me? Els homes de lletres, per tant, a parer de tothom, no han de ser posats per sota de ningú. [3] D'altra banda, l'home no només es distingeix per sobre de tots els altres éssers vius en molts aspectes, sinó que sobretot és molt superior a ells des del moment en què gaudeix d'una capacitat particular de comprendre i raonar: de tot això hom pot intuir fàcilment que les ments dels homes no són diferents per naturalesa de les dels éssers celestials. És evident que tot el que es mou al mar o a la terra està fet per ser sotmès a l'home i per retre servei a la seva intel·ligència. Per això tothom reconeix que en el món l'home és l'ésser més dotat i digne de respecte. [4] Si això és així, l'home que haurà posseït aquesta mateixa raó o ment gràcies a la qual per l'acció de la natura ha esdevingut senyor de les coses, una ment lliure i perfecta mitjançant les arts, conreada i millorada amb l'estudi i el talent, o que per la seva mateixa raó i intel·ligència haurà estat molt superior als altres homes, ¿és que aquest home, el més excel·lent dels mortals, no podrà ser obsequiat amb els màxims honors i l'admiració dels altres homes? [5] En darrer terme, Déu mateix, que és excel·lent per nombrosos motius però sobretot per la seva divinitat, té la capacitat de discernir el que és vertader i el que és fals, de decidir el que és millor i de saber ordenar qualsevol cosa amb una saviesa providencial; per tant, l'home que es mostri docte i coneixedor de les coses divines d'aquesta mena, ¿no haurà de ser celebrat entre els homes amb honors gairebé divins? ¿No haurà de ser preferit a la resta dels homes?